

Jaargang 7 nr 27 dec. 1984

driemaandelijks

Bareel

DE WET OP HET RACISME
SOCIALE VERKIEZINGEN EN MIGRANTEN

Tijdschrift voor wie ten dienste staat van buitenlanders

Ver. uitg.: Tin Wouters - Gallaitstr. 80
1030 BRUSSEL

Bareel

een uitgave van de v.z.w.
BAREEL

Hoofdredakteur :
Mil Vervliet

Redactie :
Miek Aerts, Gaëtan de Moffarts,
Veerle Hobin, Mark Maes, Luk
Michiels, Frank Moulaert, Tin
Wouters.

Medewerkers :
Sarie Abdeslam, Jan De Staen-
len, Lieselot Pittery, Johan
Proot, Hugo Swinnen, Lode Van
Loock, Etienne Vermeir.

Foto's :
Johan Proot, Jan De Staelen,
Paul Van Wouwe.

Druk :
De Vrikkers, Antwerpen.

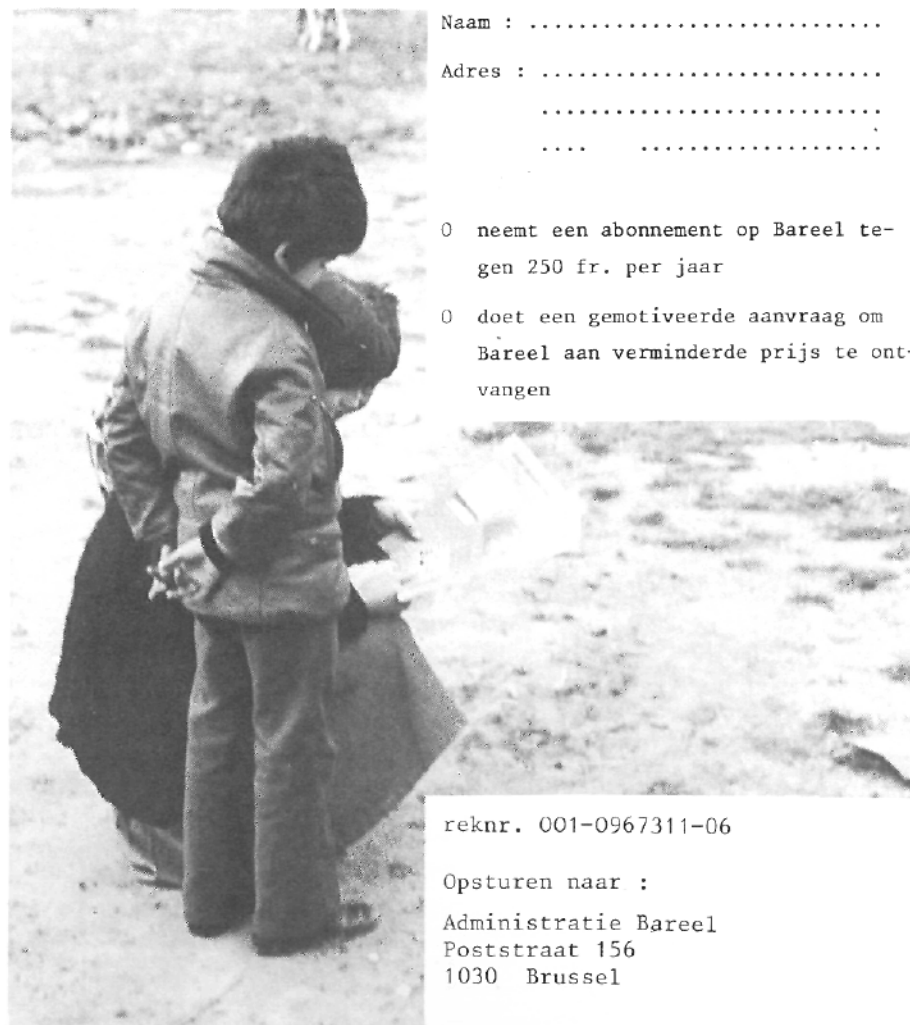
Redactie en administratie :
Pol Kongs
Poststraat 156
1030 Brussel
tel. 02/217.11.38

Abonnementen :
Je kunt je abonneren op Bareel
door overschrijving van 250 fr.
(jaarabonnement) op rekening-
nummer 001-0967311-06 met de
vermelding 'abonnement Bareel'.

INHOUD

	blz
Migranten in de sociale verkiezingen	3
tewerkstelling van vreemdelingen	4
globaal overzicht kandidaten en verkozenen	5
statistisch overzicht ondernemingsraden	6
overzicht comités veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaats	10
Interview met een Marokkaanse afgevaardigde	12
De wet ter bestraffing van racistische daden waarborgen voor een gelijke behandeling van migranten	17
Dokumentatie	19

een jaar Bareel

Naam :
Adres :
.....
.....

- ☐ neemt een abonnement op Bareel te-
gen 250 fr. per jaar
- ☐ doet een gemotiveerde aanvraag om
Bareel aan verminderde prijs te ont-
vangen

reknr. 001-0967311-06

Opsturen naar :
Administratie Bareel
Poststraat 156
1030 Brussel

MIGRANTEN IN DE SOCIALE VERKIEZINGEN

nog steeds ondervertegenwoordigd ...

Het wordt stilaan een goede gewoonte dat Bareel een overzicht geeft van de resultaten van de sociale verkiezingen en de positie van de migranten hierin. Met enige vertraging geven we hieronder de uitslagen weer van de laatste verkiezingen (periode van 26 april tot 11 mei 1983) voor de ondernemingsraden (O.R.) en de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen (C.V.G.V.). Ons interesseert in het bijzonder de relatieve positie van de migranten in vergelijking met 1979. Het gaat hier evenwel om een ruwe benadering die een veel grondiger onderzoek noodzakelijk maakt om tot een precieze duiding te komen (1). Men kan immers maar een exact beeld krijgen, wanneer duidelijk aangegeven wordt wie die vreemde verkozenen zijn, welke plaats men toegewezen krijgt als kandidaat, hoe de onderscheiden tewerkstellingssituatie is in de betrokken bedrijven, waar er zich veranderingen voordeden inzake toepassingsdo-
mein van de verkiezingsreglementering, enz... .

De cijfers kunnen hier dan ook enkel een maar een rudimentair indicatief beeld geven van de sociale integratie van de migranten in het bedrijfsleven en van de syndikale gerichtheid. De statistieken van het Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling spreken enkel over vreemde kandidaten en verkozenen (niet Belgen) en het was niet mogelijk de migranten in engere zin er uit te halen (2).

De verkiezingen hadden betrekking op afgerond 3000 bedrijven voor de O.R.-verkiezingen en 6000 voor de verkiezingen voor C.V.G.V. Bij de vergelijkingen met '79 is het goed om weten dat er sindsdien enkele reglementaire wijzigingen optraden (K.B. van nov. 1982 op basis van NAR-advies nr. 273). Vermeldenswaard zijn hier de nieuwe regels ter berekening van het gemiddelde van de tewerkgestelde werknemers en het afschaffen van het panacheren of bontstemmen. Voor de vertegenwoordiging van de werknemers zijn het (vooralsnog ?) de representatieve bonden, met

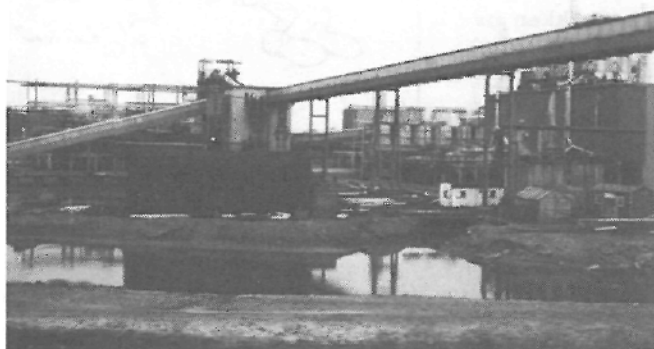
name A.B.V.V., A.C.V., A.C.L.V.B., die kandidaten kunnen voordragen.

Eerst zullen we een overzicht geven van het absoluut en relatief aantal migranten die tewerkgesteld zijn in de ondernemingen, waar O.R.-verkiezingen of verkiezingen voor C.V.G.V. door gingen. Dit biedt de mogelijkheid de cijfers van de vreemde kandidaten en verkozenen in algemene termen te relateren of te spiegelen aan de tewerkstellingsstructuren.

- (1) Hiervoor verwijzen we naar één van de eerstkomende nummers van Courrier Hebdomadaire van Crisp. Meer gespecificeerde gegevens die we hebben ingelast, komen uit een voorlopige nota van A. Spineux : 'Importance et représentativité des travailleurs étrangers dans les élections syndicales'.
- (2) Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid: uitslagen van de sociale verkiezingen '79 en '83.

Vervolgens geven we in grote lijnen de resultaten van de verkiezingen weer, gespiegeld aan '79 en gespecificeerd naar syndikale aanhorigheid en naar typen van ondernemingen (industriële en handelsondernemingen enerzijds en ondernemingen zonder economische finaliteit* anderzijds). Een uitgewerkte uitsplitsing naar professionele categorie (bediende, arbeiders), naar kiescollege, naar geslacht, naar jongeren, naar regio, dient hier helaas achterwege gelaten te worden.

In algemene termen zien we, trouwens vergelijkbaar met '79, dat de vreemde werknemers eerder vertegenwoordigd zijn bij de categorieën 'arbeiders' en 'jongeren' dan bij 'bedienden'. Ze zijn in grotere getale aanwezig in Wallonië en - weliswaar in mindere mate - in Brussel, dan dat ze in Vlaanderen aanwezig zijn.

GBAAL OVERZICHT VAN DE TEWERKSTELLING VAN VREEMDELINGEN IN ONDERNEMINGEN MET SOCIALE VERKIEZINGEN

In '83 waren er, voor de O.R.-verkiezingen, 1702 handels- of industriële ondernemingen, waar migranten zijn tewerkgesteld (75 % van het totaal aan betrokken ondernemingen). Hierin zijn in totaal 83.224 vreemdelingen tewerkgesteld, wat neerkomt op 9,5 % van het totaal betrokken personeel. In de non-profitsector zijn er 276 ondernemingen, waar migranten werken (40 % van het totaal aan betrokken ondernemingen). Hierin wer-

* openbare diensten, vrij onderwijs, gezondheids- en sociale diensten.

ken 4.018 migranten, wat neerkomt op 2,4 % van het personeel.

Voor de verkiezingen van de C.V.G.V. zijn er in '83 2.816 handels- en industriële ondernemingen met migranten (65 % van het totaal aan betrokken ondernemingen). Er worden 92.899 vreemdelingen tewerkgesteld of 9,1 % van het totaal aantal tewerkgestellten in de betrokken ondernemingen. Voor de non-profitsector geeft dit: 483 ondernemingen met migranten (34,6 % van de betrokken ondernemingen) waarin uiteindelijk 5.473 vreemdelingen tewerkgesteld zijn of 2 % van het totaal aan tewerkgestellten.

Globaliseren we de twee grote deelsektoren (profit en non profit) dan zien we voor de O.R.-verkiezingen dat 87.242 migranten tewerkgesteld waren of 8,4 % van het aldaar tewerkgesteld personeel (1.035.665). Voor C.V.G.V. geeft dit 98.372 tewerkgestelde vreemdelingen of 7,7 % van het totaal tewerkgesteld personeel (1.280.211).

Vergelijken we dit even met de verkiezingen van '79 dan zien we voor de O.R. dat 101.066 vreemdelingen of 9,1 % van het personeel (1.108.441) migrant was. In '83 lag dus het percentage 0,7 lager (de daling van '75 naar '79 bedroeg 0,9).

Voor het C.V.G.V. zien we in '79 111.149 betrokken migranten of 8,4 % van het totaal (1.317.607) wat dus 0,7 % hoger ligt dan in '83 (de daling van '75 naar '79 bedroeg 0,5).

Het verminderd aandeel van vreemdelingen in de tewerkstelling wordt vastgesteld voor alle categorieën en alle regio's, met uitzondering van de groepen arbeiders en bedienden in Wallonië (+ 0,8 en + 0,7 %), voor zover het enkel de O.R.-verkiezingen betreft. Er is vooral een sterke daling te merken bij de jongeren in Wallonië en Brussel, zowel op het niveau van O.R. (- 4,6 en - 3,5 %) als op het niveau van C.V.G.V. (- 4,7 en - 3,6 %).

Gelijklopend met '79 zijn ook in '83 vreemdelingen eerder terug te vinden in de grotere bedrijven, wat de grotere proportionele aanwezigheid bij O.R.-verkiezingen ten dele verklaart.

GBAAL OVERZICHT VAN KANDIDATEN VOOR EN RESULTATEN VAN DE SOCIALE VERKIEZINGEN

In '83 bedraagt het aandeel vreemde verkozenen voor de *ondernemingsraden* 5,5 % voor handels- en industriële ondernemingen en 1,6 % voor de non-profitsector, terwijl het aandeel kandidaten 7 %, respectievelijk 2,5 % bedraagt en het aantal vreemde tewerkgestellten 9,5 % en 2,4 %.

Er is en blijft dus proportioneel een ondervertegenwoordiging qua kandidatuurstelling (is hier in totaal 5,1 % van de tewerkgestelde Belgen kandidaat, dan is dit slechts 3,8 % van de tewerkgestelde vreemdelingen) en vervolgens, een minder dan evenredige elektorale aanhang. 6,4 % van de kandidaten (in profit- en non-profitsector) is vreemdeling, maar slechts 4,7 % van de verkozenen behoort tot die groep. Heeft 1 op 4 (23 %) vreemde kandidaten kans om verkozen te worden, dan is die kans bij de Belgen 1 op 3 (33,2 %).

In vergelijking met '79 kan men stellen dat er een verhoging te merken is in het globaal aandeel in de verkozenen. Deze vooruitgang lijkt eerder een gevolg van een grotere kans of bereidheid inzake kandidatuurstelling, terwijl de elektorale aanhang globaal beschouwd niet verminderd is.

Bij de verkiezingen voor de *comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen* in '83 is het aandeel van de migranten in het aantal verkozenen als volgt geëvolueerd: 5,5 % voor de commerciële sector, 1,1 % voor de non-profitsector. Het aandeel kandidaten bedroeg respectievelijk 7,1 % en 1,7 %; het aandeel tewerkgestellten 9,1 % en 2 %. Is in totaal 6,3 % van de kandidaten vreemdeling, slechts 4,5 % van de verkozenen is migrant. Ook hier is de kans om verkozen te worden als migrant 1 op 4 (24,8 %) tegen 1 op 3 (35,5 %) voor Belgen. Dus zien we ook hier een trapsgewijze ondervertegenwoordiging qua verkozenen t.o.v. aandeel kandidaten (van de Belgen is 6,3 % kandidaat, bij vreemdelingen 4,6 %) t.o.v. het aandeel verkozenen.

In '79 zag het beeld er als volgt uit: 5,4 % verkozenen in handels- en industriële ondernemingen, 1,4 % in de non-profitsector. De proportie vreemde kandidaten bedroeg respectievelijk 6,1 en 1,9 %, de geglobaliseerde tewerkstelling 8,4 %. Men merkt in '83 dus een kleine vooruitgang in het aandeel verkozenen voor de commerciële sector, een achteruitgang voor de non-profitsector.

Naar *syndikale gerichtheid* zien we dat in '83 de meeste syndikale verkozenen in de commerciële sector bij het A.B.V.V. moeten gezocht worden, in de non-profitsector bij het A.C.V. De cijfers geven een éénduidig beeld voor O.R. en C.V.G.V.: 57,3 % en 56,6 % behoren tot het A.B.V.V. in de handels- en industriële ondernemingen; 50,8 % en 51,6 % behoren tot het A.C.V. in de non-profitsector.

Opmerkelijk is evenwel dat het aandeel vreemde verkozenen binnen het totaal aantal verkozenen per syndikale organisatie hoger ligt bij het A.B.V.V., zowel in commerciële als in niet-kommerciële ondernemingen. Het contrast met het A.C.V. is nog gegroeid sinds '79 ten nadele van het A.C.V. De industriële sector in het A.C.V. hoort zich terzake eens grondig te bezinnen. Enkel bij de verkozenen voor C.V.G.V. in de non-profitsector is de kloof tussen beide vakbonden kleiner geworden (hier faalde het

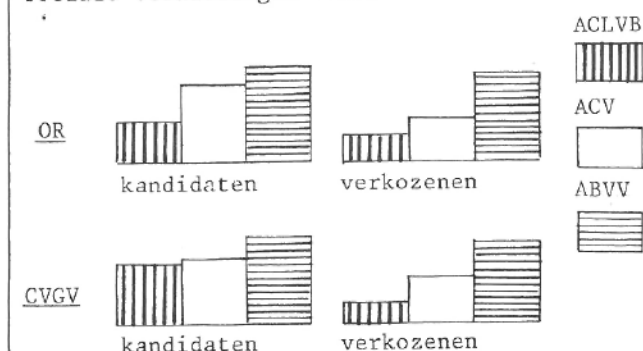

A.B.V.V. trouwens in de kandidatuurvoordracht).

Ondanks dat heeft de vreemdeling in deze sektor nog altijd de helft minder kans om verkozen te worden voor het C.V.G.V.

Vermelden we tenslotte nog dat de liberale vakbond klein blijft in het algemeen en wat betreft vreemde vertegenwoordiging. Dat de liberalen hebben getracht op een sterkere wijze vreemde kandidaten voor te dragen, heeft electoraal niet zoveel verandering gebracht.

Aandeel migranten binnen de vakbond sociale verkiezingen 1983.

Om af te ronden geven we hier het besluit van professor Spineux weer :

"In vergelijking met '79 zien we de trend van verminderde vreemde tewerkstelling zich doorzetten. Anderzijds zien we een lichte trend tot verhoogde proportionele vreemde kandidaatstelling, vooral bij het A.B.V.V., terwijl het aantal verkozenen niet verhoudingsgewijs stijgt (behalve bij het A.B.V.V. waar het aantal verkozenen disproportioneel sterker stijgt). Dit alles schijnt te wijzen op enerzijds een actieve syndikalisatie van de vreemde werknemers (verhoging van het aantal kandidaten), sterker nog bij het A.B.V.V. dan elders, en anderzijds een tendens m.b.t. een basis, de kiezers, die volgt, zeker bij het A.B.V.V., stationair bij het A.C.V. en die vermindert bij het A.C.L.V.B."

Hij vraagt zich hierbij af of dit in verband mag gebracht worden met de politiek van de vakbonden ten opzichte van de vreemde arbeiders.

STATISTISCH OVERZICHT VAN KANDIDATEN EN VERKOZENEN VAN VREEMDE NATIONALITEIT VOOR O.R. EN C.V.G.V.

absoluut, relatief en in evolutie.

ONDERNEMINGSRADEN

Tabel 1: Verdeling van de kandidaten per syndikale organisatie voor industriële of handelsondernemingen.

TOTAAL VAN DE KANDIDATEN						HET AANTAL EN AANDEEL VREEMDE KANDIDATEN (BINNEN HET TOTAAL VAN KANDIDATEN)						
'79			'83			'79			'83			
	Abs.	Rel. per synd. org.	Abs.	Rel. per synd. org.	Procent. stijging of daling v. aantal kandid. '83 tov '79	Abs.	Rel. tov. totaal aantal kandid. v. vreemde nationaliteit	Rel. tov. totaal v. kandid. (B + V)	Abs.	Rel. tov. totaal aantal kandid. v. vreemde nationaliteit	Rel. tov. totaal v. kandid. (B + V)	Rel. stijging of daling v. aantal vreemde kandidaten tov '79
A.C.L.V.B.	5.457	10,9	5.443	11,8	- 1,3	252	8,2	4,6	289	9	5,3	+ 14,7
A.B.V.V.	21.610	43,2	19.650	42,7	- 9,1	1.325	43,3	6,1	1.477	45,8	7,5	+ 11,5
A.C.V.	22.910	45,9	20.964	45,5	- 8,5	1.484	48,5	6,5	1.460	45,2	7	- 1,6
TOTAAL	50.058	100	46.057	100	- 8	3.061	100	6,1	3.226	100	7	+ 5,4

Tabel 2: Verdeling van de kandidaten per syndikale organisatie voor ondernemingen zonder economische finaliteit

TOTAAL VAN DE KANDIDATEN						HET AANDEEL EN AANTAL VREEMDE KANDIDATEN (BINNEN HET TOTAAL VAN KANDIDATEN)						
'79			'83			'79			'83			
	Abs.	Rel. per synd. org.	Abs.	Rel. per synd. org.	Procent. stijging of daling v. aantal kandid. '83 tov '79	Abs.	Rel. tov. totaal aantal kandid. v. vreemde nationaliteit	Rel. tov. totaal v. kandid. (B + V)	Abs.	Rel. tov. totaal aantal kandid. v. vreemde nationaliteit	Rel. tov. totaal v. kandid. (B + V)	Rel. stijging of daling v. aantal vreemde kandidaten tov. '79
A.C.L.V.B.	949	9,7	859	12,8	- 9,5	9	4,7	0,9	31	18,6	3,6	+ 244
A.B.V.V.	2.530	25,8	1.361	20,2	- 46,2	77	40,3	3	51	30,5	3,7	- 33
A.C.V.	6.323	64,5	4.501	67	- 29	105	55	1,7	85	50,9	1,8	- 19
TOTAAL	9.802	100	6.721	100	- 31	191	100	1,9	167	100	2,5	- 13

Tabel 3: Verdeling der verkozenen per syndikale organisatie voor industriële en handelsondernemingen.

TOTAAL VAN DE VERKOZENEN						HET AANTAL EN AANDEEL VREEMDE VERKOZENEN						
'79			'83			'79			'83			
	Abs.	Rel. per synd. org.	Abs.	Rel. per synd. org.	Procent. stijging of daling v. aantal verkozenen '83 tov '79	Abs.	Rel. tov. totaal aantal verkozen. v. vreemde nationaliteit	Rel. tov. totaal v. verkozen. (B + V)	Abs.	Rel. tov. totaal aantal verkozen. v. vreemde nationaliteit	Rel. tov. totaal v. verkozen. (B + V)	Rel. stijging of daling v. vreemde verkozenen tov. '79
A.C.L.V.B.	591	4,2	670	5,1	+ 13,4	14	2,2	2,4	16	2,2	2,4	+ 14,3
A.B.V.V.	6.200	44,1	5.876	44,9	- 5,2	323	50	5,2	414	57,3	7	+ 28,2
A.C.V.	7.281	51,7	6.540	50	- 10,2	309	47,8	4,2	293	40,5	4,5	- 5,2
TOTAAL	14.072	100	13.086	100	- 7	646	100	4,6	723	100	5,5	+ 11,9

Tabel 4: Verdeling der verkozenen per syndikale organisatie voor ondernemingen zonder economische finaliteit

TOTAAL VAN DE VERKOZENEN						HET AANTAL EN AANDEEL VREEMDE VERKOZENEN BINNEN TOTAAL AANTAL VERKOZENEN						
'79			'83			'79			'83			
	Abs.	Rel. per synd. org.	Abs.	Rel. per synd. org.	Procent. stijging of daling v. verkozenen '79	Abs.	Rel. tov. totaal aantal verkozen. v. vreemde nationaliteit	Rel. tov. totaal v. verkozen. (B + V)	Abs.	Rel. tov. totaal aantal verkozen. v. vreemde nationaliteit	Rel. tov. totaal v. verkozen. (B + V)	Rel. stijging of daling v. vreemde verkozenen tov. '79
A.C.L.V.B.	144	4,7	337	9,3	+ 134	4	10,8	2,8	5	8,8	1,5	+ 25
A.B.V.V.	412	13,5	530	14,7	+ 28,6	13	35,1	3,2	23	40,4	4,3	+ 76,9
A.C.V.	2.485	81,8	2.743	76	+ 10,4	20	54,1	0,8	29	50,8	1,1	+ 45
TOTAAL	3.041	100	3.610	100	+ 18,7	37	100	1,2	57	100	1,6	+ 54,1

μέ την FGTB
θά βρείς κι εσύ
τό δίκιο σου

!

Voor wat de kandidatuurstelling voor O.R. in ondernemingen met economische finaliteit betreft, lezen we uit tabel 1 het volgende af :

- in '83 waren er in totaal 3.226 vreemde kandidaten of 7 % van het totaal aantal kandidaten (Belgen en vreemdelingen) ;
- ten opzichte van '79 is het aandeel van de vreemde kandidaten met nagenoeg 1 % toegenomen (van 6,1 % tot 7 %). Verminderde het totale aantal kandidaten met 8 %, dan steeg het absolute aantal vreemde kandidaten met 5,4 %.

Deze vaststelling zou ons kunnen doen besluiten dat migranten zich iets vlugger kandidaat stelden of als kandidaat aanvaard werden bij deze verkiezingen. Dit valt des te meer op omdat hun aandeel in de tewerkstelling hier globaal beschouwd (profit en non profit) met 0,7 % is gedaald t.o.v. '79. Toch ligt het percentage vreemde tewerkgestelden (9,5 %) nog steeds hoger dan het percentage vreemde kandidaten (7 %).

Verdeeld naar syndikale aanhorigheid hebben A.B.V.V. en A.C.V. nagenoeg een gelijke numerieke of absolute aanwezigheid van vreemde kandidaten, met een licht overwicht van het A.B.V.V. De voorsprong die het A.C.V. hierbij had in '79 is verdwenen. Steeg het aantal vreemde kandidaten, voorgedragen door het A.B.V.V., met 11,5 %, dan daalde het absoluut aantal bij het A.C.V. met 1,6 % zodat uiteindelijk 7,5 % van de A.B.V.V.kandidaten vreemdelingen zijn, terwijl dit slechts 7 % is bij het A.C.V. Het numeriek aantal vreemde kandidaten bij het A.C.L.V.B. blijft klein (9 % van het totaal aantal vreemde kandidaten), al is er een

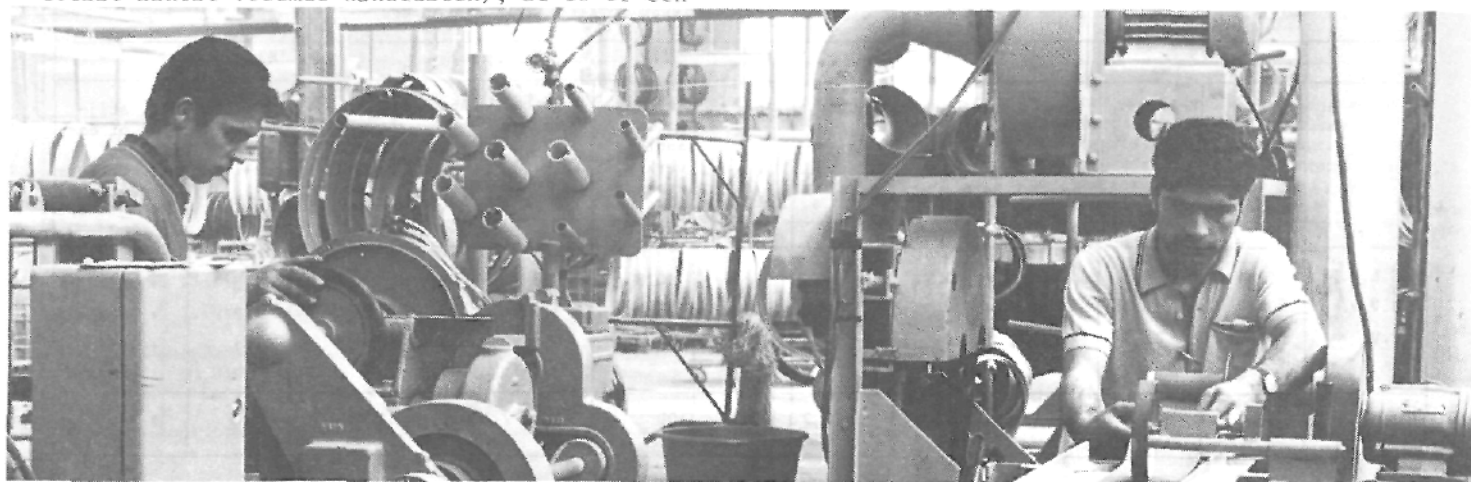
relatieve stijging vergeleken met '79 (+ 14,7 %). De kans om als vreemdeling kandidaat te zijn bij het liberale syndikaat blijft evenwel ongeveer 2 % onder het algemeen gemiddelde liggen.

Bekijken we de gegevens inzake kandidaturen voor de O.R. even per sektor, dan krijgen we voor de grote sectoren het volgende:

Vreemde kandidaten voor de O.R. per sektor. Een vergelijking tussen de sociale verkiezingen van '79 en '83.

sektor	1979	1983	evolutie
metaalbouw	891	961	(+ 7,2 %)
scheikunde	294	317	(+ 7,8 %)
voeding	132	193	(+ 46,2 %)
mijnen	165	177	(+ 7,3 %)
aanvullende diverse werklieden	76	98	(+ 28,9 %)
glasnijverheid	146	179	(+ 22,0 %)
ijzernijverheid	204	155	(- 24,0 %)
metaalverwanten	91	130	(+ 42,9 %)
textiel	119	95	(- 20,2 %)

Opmerkelijk hierbij is de forse toename voor sectoren zoals voeding, glasnijverheid, metaalverwanten en de aanzienlijke daling voor de ijzernijverheid en de textiel.

Tabel 2 geeft een beeld van de absolute en relatieve migrantenaanwezigheid bij de kandidatuurstelling (O.R.) in ondernemingen zonder economische doelstelling.

In '83 zijn er in totaal 167 vreemde kandidaten op 6.721 kandidaten (Belgen en vreemdelingen) of 2,5 %. Ten opzichte van '79 is het aandeel van migranten in het globaal pakket van kandidaten opgelopen van 1,9 % tot 2,5 %.

Dus ook hier zou men kunnen zeggen dat migranten iets beter aan de bak komen. Het percentage vreemde kandidaten ligt zelfs iets hoger dan het percentage vreemde tewerkgestelden (2,4 %). De aangegeven toename blijft evenwel onder deze van bedrijven met economische finaliteit.

Naar syndikale gerichtheid moet (iets meer dan) de helft (50,9 %) van de vreemde kandidaten bij het A.C.V. gezocht worden. In '79 was dit nog 55 %. Ook het aandeel van het A.B.V.V. in de vreemde kandidatenvoordracht nam af: van 40,3 % in '79 tot 30,5 % in '83. Als tegenhanger is het aandeel van de liberale vakbond fors gestegen (van 4,7 % van het totaal aantal vreemde kandidaten in '79 tot 18,6 % in '83). Als vreemdeling heb je bij het A.C.V. maar half zoveel kans om kandidaat te zijn dan bij het A.C.L.V.B. of het A.B.V.V.: 1,8 % t.o.v. respectievelijk 3,6 % en 3,7 %.

Trekken we tabel 1 en 2 samen dan zien we de aandelen van migranten-kandidaten voor alle ondernemingsraadverkiezingen tot 5,1 % bij het totaal van de A.C.L.V.B.kandidaten, 6 % bij het A.C.V. en 7,3 % bij het A.B.V.V. verhogen. In vergelijking met '79 is dit een respectievelijke stijging van 0,3, 0,8 en 1,2 %.

Tabel 3 informeert ons over hoeveel vreemdelingen, in absolute, relatieve en evolutieve cijfers, ook het vertrouwen genieten van het kiespubliek (verkiezingen voor O.R. in bedrijven uit de profitsektor).

In '83 werden er 723 vreemde kandidaten verkozen, hetzij 5,5 % van het totaal aantal verkozenen. Ten opzichte van '79 werden er in '83

11,9 % meer vreemdelingen verkozen, terwijl het totaal aantal verkozenen 7 % lager lag. Was in '79 4,6 % van de verkozenen vreemdeling dan is dit in '83 5,5 %. Een toename van het aandeel met 0,9 % dus.

Getoetst aan de kandidatuurstelling, moet vastgesteld worden dat men iets vlugger als migrantenkandidaat aanvaard wordt dan dat men het vertrouwen van de kiezer geniet (7 % tegen 5,5 %). Men bemerkt wel een status quo in de aanhang: is in '79 het verschil tussen kandidaatstelling (6,1 %) en het verkozen zijn (4,6 %) gelijk aan 1,5, dan is het verschil in '83 tussen tussen kandidaatstelling (7 %) en verkozen zijn (5,5 %) eveneens gelijk aan 1,5. Dus ondanks de crisis en zagezegde verscherpte allereen t.o.v. migranten, is hier gelukkig niet veel van te merken in het kiesgedrag. Alweer werd hier ten onrechte abstraktie gemaakt van de tewerkstellingsstructuren, rangorde in de kandidatenlijst, specifiek stemgedrag en dergelijke.

Pluizen we even uit waar vooral de vreemde verkozenen terug te vinden zijn.

sektor	1979	1983	evolutie
metaalbouw	196	203	+ 3,5 %
scheikunde	69	84	+ 21,7 %
voeding	28	37	+ 32,1 %
aanvullende diverse werklieden	15	35	+133,3 %
hotelwezen	18	33	+ 83,3 %
glas	25	32	+ 28,0 %
mijnen	23	31	+ 34,8 %
ijzernijverheid	26	22	- 15,4 %
metaalverwanten	22	25	+ 13,6 %
textiel	20	16	- 20,0 %

Ten opzichte van '79 zijn het dus vooral aanvullende diverse werklieden (schoonmaak, bouw,...), hotelwezen, mijnen,... die in verhouding sterk toenemen. Een daling valt op te merken bij textiel en ijzernijverheid.

Tabel 4 geeft ons enige vage indrukken over de elektorale aanhang van migranten bij de O.R.-verkiezingen in de non-profitsektor. Hieruit blijkt dat:

- er in '83 57 vreemde verkozenen zijn, wat neerkomt op 1,6 % van het globaal aantal verkozenen (Belgen en vreemdelingen);
- in vergelijking met '79 dit aandeel verhoogd is met één derde of 0,4 : was in '79 1,2 % van het totaal aantal verkozenen migrant, dan was dit in '83 1,6 %.

Deze proportioneel 'sterke' aanwas dient hier in relatie gesteld met de tewerkstelling (2,4 % van aldaar tewerkgesteld personeel) en kandidaatstelling (2,5 % van het totaal aantal kandidaten). Was in '79 het verschil tussen het aandeel in de kandidaatstelling (1,9 %) t.o.v. de effectief verkozen vreemdelingen (1,2 %) gelijk aan - 0,7, dan is deze verhouding in '83 2,5 % t.o.v. 1,6 of - 0,9. Dit betekent in feite dat de ratio nagenoeg hetzelfde gebleven is. Dus ook hier blijkt op het eerste zicht dat de kiesgerechtigde zich niet tegen de migrant heeft gekeerd. De vertrouwensbasis die migranten genieten in de non-profitsektor, berekend op een gelijkgestelde kandidatuurstelling met de economische marktsektor, ligt ongeveer 15 % hoger.

Naar syndikale aanhang zien we dat het A.C.V. iets meer dan de helft van de vreemde verkozenen heeft, het A.B.V.V. 40 %, het A.C.L.V.B. 9 %. De aanhang van de liberale vreemde kandidaten is verhoudingsgewijs opmerkelijk geringer. Het aantal verkozen vreemde kandidaten bij het A.B.V.V. steeg meer dan 2,5 maal zo sterk als hun globale vooruitgang in de sociale verkiezingen op dit niveau. In de industriële sektor is deze relatieve vooruitgang nog aanzienlijker.

Samenvattend gesteld (tabel 3 en 4), onder de A.B.V.V.verkozenen zijn er 6,8 % migranten, bij het A.C.V. 3,4 % en bij het A.C.L.V.B. 2,1 %. De elektorale vertrouwensbasis van vreemde A.B.V.V.kandidaten ligt 40 % hoger dan bij het A.C.V. het geval is.

betoging gemeenschappelijk vakbondsfront

COMITES VOOR VEILIGHEID, GEZONDHEID EN VERFRAAIING DER WERKPLAATSEN

Het gaat hier om verkiezingen die in dubbel zoveel ondernemingen hebben plaats gehad als de O.R.-verkiezingen. De norm inzake tewerkgesteld personeel ligt lager, namelijk op 50 werknemers.

Kommerciële ondernemingen

- * In '83 waren in totaal 4.369 vreemde kandidaten of 7,1 % van het totaal aantal kandidaten.
- * In '79 bedroeg dit aandeel 6,1 % (dus + 1 %).
- * Het percentage kandidaten ligt nog gevoelig lager dan het percentage tewerkgestelden (9,1 %)
- * Naar syndikale gerichtheid zijn beide grote vakbonden aan elkaar gewaagd. Bij het A.B.V.V. is de kans iets groter om als vreemde kandidaat voorgedragen te worden dan bij het A.C.V. (7,5 tegen 7,1 %). Het aandeel van de vreemde kandidaten bij het A.C.L.V.B. is fors toegenomen, maar ligt nog lager dan het gemiddelde.

Het aantal en aandeel vreemde verkozenen voor de C.V.G.V.:

- * In '83 zijn er 1.076 vreemde verkozenen of 5,5 % op het totaal aantal verkozenen.
- * In vergelijking met '79 is het aandeel vrijwel stabiel gebleven (5,4 tegen 5,5 %) en dit ondanks het feit dat er vooruitgang was op het vlak van de kandidaturen.

Hieruit zou men voorzichtig kunnen afleiden dat de elektorale aanhang iets verminderd is. Deels zou dit kunnen verklaard worden door een verminderde tewerkstelling van migranten. Deze 5,5 % voor C.V.G.V. ligt evenwel even hoog/laag als het aandeel van bij de verkozenen in de O.R. in '83. De ratio vreemde verkozenen t.o.v. vreemde kandidaten ligt in '83 15 % lager dan in '79.

Naar vakbond, zien we dat een meerderheid van de verkozenen tot het A.B.V.V. behoort: 56, 6 % (vergelijkbaar met de O.R.-verkozenen). Niet alleen schuift het A.B.V.V. meer migrantenkandidaten naar voor, de kans dat ze verkozen zijn ligt ook relatief hoger dan bij andere syndikale organisaties.

Naar sektor valt het op dat bij de kandidaten er een sterke vooruitgang van 'aanvullend diverse werklieden' (schoonmaak, bouwbedrijf) is en een forse achteruitgang in de textiel.

Bij de verkozenen zien we eenzelfde evolutie. Tevens zijn hier de vooruitgang van de sectoren mijnen en voeding markanter en kan de achteruitgang van kleding en non-ferro metalen uit de cijfers afgelezen worden. In sommige sectoren zien we een afname van het aantal verkozenen opzichte van '79, terwijl het aantal vreemde kandidaten toenam (metaalbouw, grootwarenhuizen). De evolutie van de elektorale aanhang is opmerkelijk geringer of negatiever in relatie met de evolutie in de kandidaatstelling bij : scheikunde, ijzernijverheid, metaalverwanten, textiel. Een opmerkelijk betere aanhang is vast te stellen in de mijnen en de voedingssektor.

Niet kommerciële ondernemingen

- * In '83 telde men 207 vreemde kandidaten of 1,7 % van het totaal aantal kandidaten. Dit percentage ligt lager dan het aandeel in de tewerkstellingsstructuren (2 %).

* In vergelijking is er een proportionele daling, terwijl ook de tewerkstelling in deze ondernemingen op vlak van migranten een daling vertoont.

Het mag opmerkelijk heten dat migranten hier relatief een geringere kans hebben om op de lijst te komen dan bij O.R.-verkiezingen in de niet-kommerciële sfeer. Bovendien is er een achteruitgang t.o.v. '79 terwijl er voor de O.R. een forse vooruitgang was.

Qua syndikale representatie is het aandeel van migranten binnen het totaal van de A.C.V.-kandidaten gelijk met het O.R.-aandeel (1,8 %). De liberale en socialistische vakbond skoren relatief beter, maar niet zo hoog als bij de O.R.

- * In '83 waren er 62 vreemde verkozenen, wat neerkomt op 1,1 % van het totaal aantal verkozenen.

* In vergelijking met '79 trad er een daling op.

Is het percentage verkozenen al niet bijzonder hoog, er is dan nog een stapje achteruit gezet. De ratio verkozenen t.o.v. kandidaturen ligt bij C.V.G.V. voor de profitsektor 13 % hoger dan voor de non-profitsektor. In vergelijking met '79 is de ratio sterk gedaald: van 37,7 naar 29,9. Dit lijkt dus eerder somber. 51,6 % van de vreemde kandidaten behoren tot het A.C.V., iets minder dan het aandeel van de kandidaten. De verhouding vreemde verkozenen t.o.v. het totaal aantal verkozenen ligt bij het A.B.V.V. dubbel zo hoog als bij het A.C.V., al was deze kloof in '79 nog groter.

Mark Maes

"Op het vlak van de arbeidsorganisatie worden vreemdelingen gediskrimineerd"

Bareel ging naar aanleiding van de verwerking van de sociale verkiezingsresultaten even spreken met een Marokkaanse delegee.

B. woont onder de vlammen van de Forges de Clabecq in een typische arbeiderswijk met zicht op een bomenrijk plein. Hij werkt bij het bedrijf dat deze buurt in zijn greep houdt. Het regent, dus duurt het niet lang voor we - met de zoon als tolk in noodgevallen - bijeenzitten op de gebloemde kussens, die de leefplaats een Oosters tintje meegeven. Zijn ervaringen als delegee.

B.: "In de ondernemingsraad ben ik de enige migrant tussen vier Belgen. Wel zitten er in het Comité Veiligheid, Gezondheid en Verschaaiing der werkplaatsen twee Spanjaarden. Als migrant heb ik wel al problemen gehad. Zo ging ik in verband met een arbeidsongeval naar de hoofdzetel van Clabecq. Daar werd me gezegd: U hebt hier niets te maken, meneer B. Men haalde daar bij het argument aan dat ik geen lid was van de syndikale delegatie, maar in feite werd ik niet aanvaard, omdat ik Marokkaan ben."

Bareel: Uit de cijfers van de sociale verkiezingen blijkt dat er relatief meer vreemde werknemers zijn dan kandidaten en meer vreemde kandidaten dan verkozenen.

B.: "Inderdaad. Er werken 352 arbeiders in het bedrijf. Een zeventigtal daarvan zijn Marokkanen. De rest zijn Belgen en Spanjaarden. Hoeveel juist weet ik niet precies, maar de Spanjaarden zijn in de meerderheid. Welnu, bij de syndikale delegatie, OR of CVGV - elk vijf leden - zijn er twee Spanjaarden en ikzelf. Op de lijst van het ACV stonden wel 11 vreemdelingen op 20 kandidaten. Men heeft niet zoveel vertrouwen in de vreemdelingen. Alleen wie al lang

in het bedrijf werkt en op zowat alle werkplaatsen heeft gestaan, maakt een kans. Het is ook belangrijk dat men contacten met de directie heeft gehad. Maar in 't algemeen denken de migranten zelf dat een vreemdeling niet zo geschikt is als delegee, omdat hij een achterstand heeft op het gebied van vorming. Ikzelf werk al vijftien jaar in de onderneming was drie jaar geleden plaatsvervanger en werd door de arbeiders gevraagd me kandidaat te stellen."

Bareel: Hebt u bij het ACV - uw vakbond - vormingskursussen gevolgd?

B.: "Neen. Drie jaar terug heb ik een brief gekregen voor een vormingsweekend. Daar kon ik wegens ziekte niet naartoe. Sindsdien heb ik over vorming niets meer gehoord."

Bareel: Welke rol kan de vakbond spelen binnen het bedrijf en wat kunnen ze doen voor migranten?

B.: Het syndikaat zou er moeten voor zorgen dat er gelijkheid tussen de werknemers is. Normaal worden zwaardere arbeidsplaatsen, zoals aan de hoogovens werken, ingenomen door nieuw aangenomenen. Dat is wel het geval als er een Marokkaan aangeworven wordt, maar niet bij een Belg of een Spanjaard. Die krijgen direct een betere plaats, terwijl een Marokkaan daar jaren voor moet werken.

Er zou ook meer contact tussen arbeiders en delegees moeten zijn. Nu is het zo dat als bepaalde beslissingen gaan genomen worden, bv. voor de verlofregeling, dit op een bord uitgehangen wordt en de delegees dit tekenen als ze akkoord gaan. Een vergadering met alle arbeiders is nog maar één keer gehouden. Dit zou zeker maandelijks moeten kunnen doorgaan."

Bareel: Kan men zeggen dat migranten systematisch gediskrimineerd worden bij de arbeidsorganisatie?

B.: "Zeker. De directie beslist hierover en de delegees reageren er niet op. We werken in een ploegensysteem en vaak 21 dagen na elkaar. Soms moeten we doorwerken of worden opgeroepen omdat er iemand ontbreekt. Dan kan er naderhand 'recup' genomen worden. Voor de Belgen is dit veel beter geregeld dan voor de buitenlanders. Vaak willen we - omdat we naar Marokko op vakantie gaan - verlof en 'recup' combineren. Dat wordt ons onmogelijk gemaakt: we krijgen verlof, moeten een paar dagen komen werken en krijgen dan recup. Belgen vragen meestal niet om zo'n lange vakantie, maar ze worden wel bevoordeeld omdat ze hun recup 's namiddags of 's nachts krijgen, wat interessanter is dan 's voormiddags. Dit is een gevolg van vriendjespolitiek onder de arbeiders. Dat het een systematische politiek is, blijkt ook uit de betalingswijze. Die is hier - in tegenstelling met de hoofdzetel - zo geregeld dat er weinig controle mogelijk is op de recup-regeling."

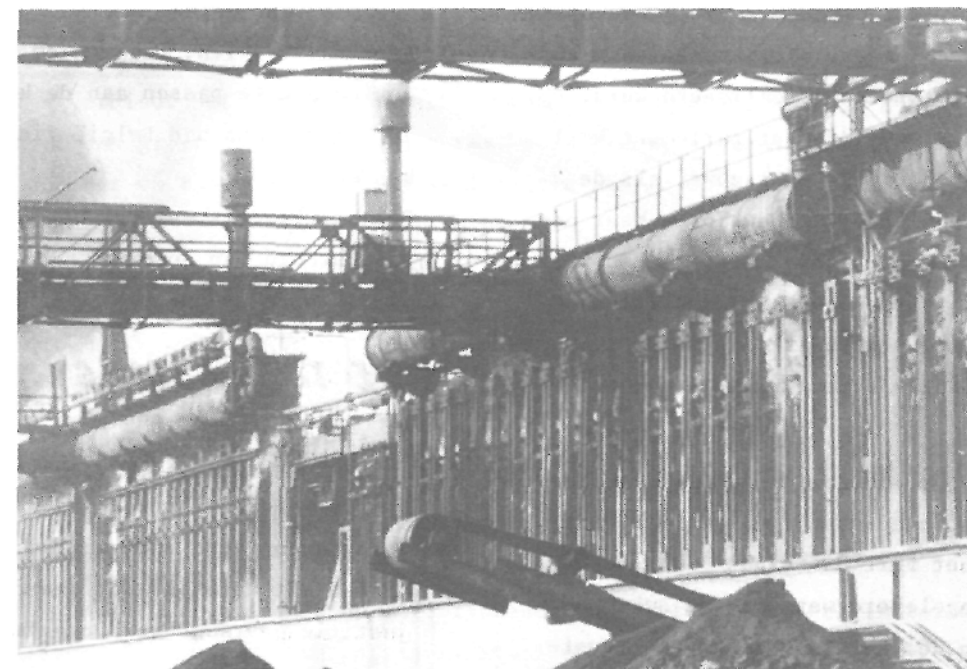
Bareel: Rijzen hiertegen geen protesten?

B.: "We hebben zeer weinig mogelijkheden. Als ik dit ter sprake breng op de ondernemingsraad,

wordt het afgeketst. Voor de Belgen is het niet interessant. In plaats van samen voor onze belangen te vechten, wordt gezegd: Ga dat zelf maar met de directie regelen! Ik heb de indruk dat de Marokkanen voor de Marokkanen moeten werken, de Spanjaarden voor de Spanjaarden en de Belgen voor de Belgen. Eénmaal is er een staking geweest. Dat was in verband met de verlof- en recup-regeling en dat heeft een half uur geduurd. Na dreigementen van de directie ging iedereen terug aan het werk. De vakbonden zitten hiermee verveeld, maar al met al tillen ze er niet zo zwaar aan, omdat we binnen het bedrijf in een crisissituatie zitten. In '87 moet de fabriek hier dicht, omdat de vergunning dan afloopt."

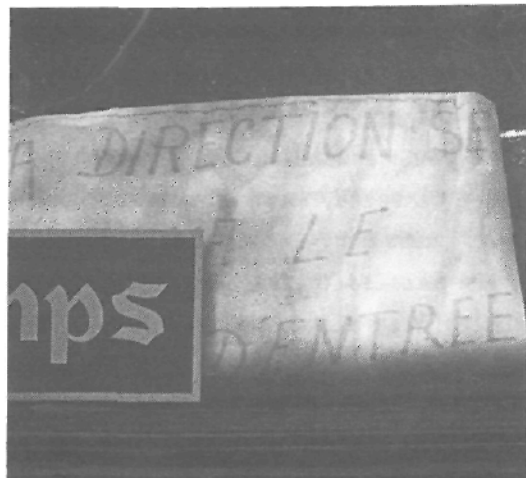
Bareel: U bent bij de kristelijke vakbond. Heeft dat een speciale betekenis voor u?

B.: "Neen. Dat is eigenlijk toeval. Ik ben socialist. In Marokko was ik ook socialist. Tot '76 was ik bij het ABVV aangesloten, maar toen hebben we moeilijkheden gehad met een bediende van de vakbond. Toen ben ik van vakbond veranderd. Dat ligt nu wel al een tijd achter ons en binnen het bedrijf zijn er geen meningsverschillen tussen de vakbonden. Dus op dat vlak blijft het voor mij hetzelfde."

DE WET OP HET RACISME

EEN MAAT VOOR NIETS

foto's Jds

Vergetelijke bordjes werden verboden. Maar heeft dat in de praktijk iets veranderd?

De wet, waarvan u de inhoud op de volgende bladzijde vindt, is een afgeslankte kopie van wat in '72 in Frankrijk reeds gerealiseerd werd. De uiteindelijke tekst, die in het parlement heel wat tegenstand kende, gaat niet zover als de internationale konventie van New York. Meer bepaald wordt diskriminatie bij het verhuren van een woning of bij het beschikbaar stellen van een betrekking niet strafbaar gesteld door de Belgische wetgeving. In Frankrijk is dit wel het geval.

Dat de Belgische overheid zich aan de internationale verplichtingen niet veel gelegen laat, blijkt ook uit het feit dat sinds '78 geen verslag meer binnengeleverd werd bij de sekretaris-generaal van de Verenigde Naties over wet-

Vijftien jaar heeft men er in België over gedaan om tot een wettelijke bestraffing van het racisme te komen. Het verdrag van New York (Algemene Vergadering van de Verenigde Naties), dat door België medeondertekend werd op 7.03.66, dwong de ondertekenende staten tot uitbanning van elke vorm van rassendiskriminatie. Het werd slechts goedgekeurd bij wet op 9 juli 1975. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het individuele klachtrecht (ex art. 14) door België niet werd erkend.

Reeds in '68 werd door Ernest Glinne (P.S.) een wetsvoorstel ingediend om 'sommige daden van racisme of vreemdelingenhaat' strafbaar te stellen. Omdat de verschillende ministers van justitie zich er tegen kantten en omdat het bij elke regeringswissel verviel, moest het voorstel vijfmaal ingediend worden (in '68, '73, '74, '78 en '79), eerst door Glinne, later door Dujardin. Men heeft gewacht tot de racistische daden elkaar in snel tempo opvolgden (aanslagen in Antwerpen, Parijs, de moord op Mohammed Ben Hamou) om van dit voorstel werk te maken. Tenslotte werd het onder justitieminister Philippe Moureaux (P.S.) door de parlementaire kommissie van justitie geamendeerd en op 30 juli '81 verschijnt de wet 'tot bestraffing van sommige door racisme of xenofobie ingegeven daden' in het Belgisch Staatsblad.

gevende, gerechtelijke, administratieve of andere maatregelen, genomen om de nationale wetgeving aan te passen aan de konventie van New York. Nochtans had België zich ook hiertoe verbonden.

Belangrijker is evenwel het effect en de toepasbaarheid van deze wet. Na drie en een half jaar kunnen we ons hier een beeld van vormen.

DE TOEPASSING

Dat de toepassingsmogelijkheden van deze strafrechtelijke bepalingen bij de parlementaire besprekingen reeds in vraag werden gesteld, blijkt uit het feit dat aan de minister van justitie gevraagd werd regelmatig verslag uit

te brengen over het gebruik van de wet. Naar ons weten is dat tot nog toe niet gebeurd.

Klacht tegen door racisme of xenofobie ingegeven daden kan ingediend worden door instellingen van openbaar nut of verenigingen die zich tot doel stellen de rechten van de vreemdelingen te verdedigen en die ten minste vijf jaar rechtspersoonlijkheid bezitten op de dag van de feiten. Zij kunnen zich burgerlijke partij stellen mits ze de instemming van het slachtoffer verkregen hebben of indien de misdrijven tegen een groep zijn begaan. In Frankrijk heeft men slechts de toestemming van het slachtoffer nodig indien het om een drukpersdelikt handelt. Dit klachtrecht werd fel betwist, ondermeer de toenmalige regering kantte zich tegen deze proceduremogelijkheid, maar het is een essentiële voorwaarde om de wet toepassingsmogelijkheden te geven. Het zal duidelijk zijn dat een individu gemakkelijker onder druk komt te staan en juridische en administratieve hinderpalen op zijn weg ontmoet, zodat hij er niet toe komt klacht neer te leggen. Het initiatief aan slachtoffer of parket overlaten zou de wet vrijwel waardeloos gemaakt hebben.

De straffen werden vrij laag gehouden (van 8 dagen tot 6 maanden gevangenisstraf en tot 30.000 fr. boete voor overtreders van artikel

1 tot 3 en van 15 dagen tot 1 jaar gevangenisstraf voor personen in overheidsdienst) om de wet een opvoedend karakter mee te geven en een veroordeling 'haalbaar' te maken, d.w.z. dat een te grote strafmaat remmend zou kunnen werken op de rechtspraak. Van beide bedoelingen lijkt niet veel in huis te zijn gekomen. Het preventief karakter van een strafrechtelijke maatregel kan men altijd in vraag stellen. De toepasbaarheid van de wet lijkt na goed drie jaar zeker geen succes te zijn.

KLACHTEN

De M.R.A.X. stelde zich als eerste burgerlijke partij tegen een geschrift waarin de term *bougnouls* voorkwam, hiermee doelend op buitenlanders van bepaalde nationaliteiten. In februari '83 luidde de uitspraak van het Hof van Beroep als volgt: "... que ce terme d'argot n'implique pas nécessairement dans le langage actuel une nuance péjorative, d'hostilité, de dénigrement ou d'injure". En verder: "ne paraît pas impliquer automatiquement une incitation à la discrimination raciale, ni une intention de pratiquer celle-ci". De burgerlijke partij werd tot het betalen van één frank morele schadevergoeding veroordeeld.

Wet tot bestraffing van sommige door racisme of xenofobie ingegeven daden - 30.07.81

artikel 1 - verbiedt het openlijk aanzetten tot diskriminatie, haat of geweld tegen een persoon of een groep omwille van zijn ras, huidskleur, nationaliteit of ethnische afkomst. Ook het voornemen om rassendiskriminatie toe te passen wordt strafbaar gesteld.

artikel 2 - stelt diskriminatie omwille van ras, huidskleur, nationaliteit of ethnische afkomst bij het aanbieden of leveren van een goed of dienst, strafbaar, indien dit gebeurt op een plaats die voor het publiek toegankelijk is.

artikel 3 - bestraft het lidmaatschap van groepen, die diskriminerend optreden of racistische propaganda maken.

artikel 4 - bestraft personen in openbare dienst (openbaar officier, ambtenaar, drager of agent van het openbaar gezag) die de uitoefening van een recht willekeurig weigert om redenen van ras, huidskleur, nationaliteit of ethnische afkomst.

artikel 5 - heeft betrekking op de mogelijkheden voor verenigingen of instellingen van openbaar nut zich burgerlijke partij te stellen in voornoemde gevallen.

Een klacht van het V.O.CO.M. waarbij R. Raes, één van de kopstukken van het Vlaams Blok, gedagvaard werd voor de korrektionele rechtbank ingevolge een racistische affichenkampagne van het Vlaams Blok in Gent (gemeenteraadsverkiezingen), liep ook op een sisser uit. Tenslotte werd de klacht onontvankelijk verklaard omdat het V.O.CO.M. op het moment van de feiten nog geen vijf jaar rechtspersoonlijkheid bezat (de facto bestond de organisatie wél vijf jaar). Maar uit dit proces kwam één van de grote zwakheden van de wet tot uiting. Bij affiches of geschriften stelt zich steeds de vraag of het om een persmisdrijf gaat of niet. Een persmisdrijf geeft een opinie weer, die een aanslag inhoudt tegen een individu of de maatschappij en dient voor het Hof van Assisen beoordeeld te worden (met jury en de bijkomende publiciteit dus). In andere gevallen, zoals bij tekeningen, zal de korrektionele rechtbank uitspraak doen. In geval van een persdelikt is het Hof van Assisen echter onhaalbaar. Steeds blijft men met de vraag zitten : opinie, valse informatie of scheldpartij ? In dit geval ging het om de affiche '500.000 werklozen. Waarom dan nog gastarbeiders ?'. Een twijfelgeval.

Om dit te ondervangen werd in het wetsontwerp GOL 'bepalingen van sommige aspecten van de toestand van de vreemdelingen' een paragraaf opgenomen, waardoor misdrijven tegen de wet op het racisme steeds voor de korrektionele rechtbank zouden worden ingeleid. Aanleiding hier toe was ondermeer de beruchte 'Brief aan het uitschot' van *Lismonde*. De korrektionele rechtbank verklaarde zich in deze zaak onbevoegd, omdat het een persdelikt betrof. Daarna werd de zaak geseponeerd. Jammer genoeg werd dit artikel in de uiteindelijke wet Gol niet weerhouden, zodat de bestaande toestand voortduurt.

In een andere zaak - naar ons weten de enige veroordeling op basis van de wet - werd *Lismonde* wel veroordeeld: hij kreeg een boete van 30.000 fr. omdat hij op een gemeenteraadszitting 'sale juif' geroepen had.

Verder werden er klachten ingediend tegen anti-

semitische leuzen, die op een overheidsgebouw aangebracht werden (Antwerpen) en tegen een BRT-uitzending door derden, met name door het Vlaams Blok. In deze uitzending werden vreemdelingen omschreven als misdadiger dan Belgen en werd gesuggereerd dat migranten van het sociale zekerheidssysteem profiteren. Bedoeling was het uitzenden ervan te verhinderen. In beide gevallen was de uitspraak negatief.

Deze voorbeelden geven aan dat de rechtbanken de drang vertonen zich van deze moeilijke zaken te ontdoen door ze van zich af te schuiven, zich onbevoegd te verklaren of een negatieve uitspraak te doen. Men begrijpt dan ook hoe het komt dat de anti-racistische komitees enkele jaren na deze veelbelovende wet als paddestoelen uit de grond springen en proberen op een andere manier iets aan de toenemende vormen van racisme te doen.

ANTI-RACISME GROEPERINGEN

Genk

Herhaaldelijk bleek dat de repressieve werking van de wet geen effect had op racistische gedragingen. Zo werden in Genk verschillende klachten ingediend bij politie en rijkswacht omdat migrantenjongeren de toegang tot dancings was ontzegd. Ze werden evenwel door het parket geseponeerd.

Hoewel de bordjes 'Verboden voor vreemdelingen' door toedoen van de wet wel verdwenen, veranderde de praktijk geenszins. Om paal en perk te stellen aan deze toestanden werd de werkgroep racisme opgericht. Via de jeugdraad van Genk heeft men dan geprobeerd de bestraffing van racistische daden op te laten nemen in het politiereglement. Daar is men niet in geslaagd, maar na verschillende bijeenkomsten met o.a. de burgemeester, alle frakties uit de gemeenteraad en vertegenwoordigers van politie, horeca-sektor en het Vocom, werd besloten een politiereglement op te stellen, waarbij dancinguitbaters die diskrimineren op basis van ras, hun nachtvergunning verliezen.

foto Polw

Een andere doelstelling van de werkgroep was preventief werken. Daarom voorziet men documentatie over de anti-racismewet en wil men deze beschikbaar stellen aan dancinguitbaters die een nieuwe zaak openen of hun nachtvergunning dienen te verlengen. Ook zal een rondschrijven, gericht aan alle horecazaken in de gemeente, informatie moeten bieden over diskriminatorisch gedrag van uitbaters en de mogelijke gevolgen ervan.

Hoewel de wet op het racisme het weigeren van de toegang tot een plaats die voor het publiek toegankelijk is, strafbaar stelt, merken we dat men duidelijk richting gemeentebestuur aan het werken is, daar waar het nationaal beleid faalt.

Naast reeds bestaande groeperingen zoals 'Jongeren tegen racisme' uit Vilvoorde, ontstonden nieuwe groepen in Antwerpen, Gent, Leuven en Mechelen. In Gent was men voornamelijk bezig met klachten tegen het Vlaams Blok (zie eerder). De coördinatie in Antwerpen (K.I.S., 't Zuid en vele andere) houdt zich bezig met het opnemen en proberen op te lossen van klachten. Tevens wil men een aantal reaktiemodellen uitwerken.

Overkoepelend

Via een overkoepelende werkgroep wil men een aanzet vormen voor een nationale anti-racisme werking. Deze zou kunnen uitmonden in de oprichting van een Anti-Diskriminatie-Instituut. De werkgroep heeft zich volgende doeleinden gesteld :

- samenstellen van een literatuuroverzicht, documentatie en rechtspraak.
- ervaringen uit de provincie uitwisselen en acties uitproberen.
- een handleiding opstellen voor organisaties en een beleidsdocument naar politie, rechtelijke macht en wetgevende overheid toe.

TOENEMEND RACISME

WAARBORGEN VOOR EEN GELIJKE BEHANDELING

Het naar het gemeentelijk vlak toetrekken van strafrechtelijke bepalingen (opnemen in het politiereglement) kan slechts het plaatselijk leed wat verzachten, maar uiteindelijk moet er op nationaal vlak een nieuwe regeling komen, wil men niet dat de wet ter bestraffing van racistische daden dode letter blijft. We denken dat er een aantal garanties moeten komen om de rechten van de migranten te waarborgen:

1. Wettelijke instrumenten tegen elke vorm van rassendiskriminatie in de zin van de konventie van New York met een striktere toepassing. Dit

houdt in dat diskriminatie bij het verhuren van een woning of bij het aanbieden van een betrekking ook opgenomen moet worden. Argumenten van de toenmalige minister van justitie P. Moureaux om dit niet in de wet van '81 op te nemen, waren de hoge bewijslast bij het eerste punt en de zogenaamde omgekeerde diskriminatie die het tweede punt zou meebrengen. De geringe bewijsmogelijkheden op zich kunnen natuurlijk geen argument zijn om iets niet strafbaar te stellen. Op het tweede argument kan men opmerken dat het stadium van positieve diskriminatie om een achterstand weg te werken nog ver af ligt. Een volledige anti-diskriminatie-wetgeving betekent ook dat persmisdrijven voortaan voor de korrektionele rechtbank moeten kunnen ingeleid worden.

2. Een Anti-Diskriminatie-Instituut, dat twee grote taken te vervullen heeft: het behandelen van klachten in individuele gevallen en het opsporen van structurele vormen van diskriminatie. Daarnaast zou dit instituut ook een voorlichtings- en informatiefunctie kunnen toebedeeld krijgen. We komen op de mogelijkheden hiervan verder nog terug.

3. Politieke rechten voor migranten met in eerste instantie gemeentelijk stemrecht en verkiezbaarheid, zodat plaatselijke autoriteiten de vreemdelingen niet langer kunnen negeren of diskrimineren.

4. Opnemen van allochtonen in het politiekorps moet mogelijk gemaakt worden.

5. Preventief werken: informatie en voorlichting moeten prioriteiten zijn. In dit verband spelen de media een belangrijke rol. Een essentiële voorwaarde om tot een degelijke informering van het publiek te komen, zijn een aantal richtlijnen inzake verslaggeving over migranten. Het initiatief moet hierbij van een journalistenvereniging uitgaan.

Men merkt dat juridische en niet-juridische middelen benut moeten worden om het racisme te bestrijden. Daarom ook zijn anti-racistische

en anti-fascistische organisaties onontbeerlijk in de eerste plaats om een aantal waarborgen af te dwingen en het brede publiek te sensibiliseren. We denken echter dat deze organisaties altijd een functie hebben (zelfs moest er een situatie ontstaan, waarin aan bovenstaande voorwaarden voldaan is), omdat ze veel soepeler kunnen reageren op nieuwe problemen en wantoestanden én als controle- en drukingsgroep. Noodzakelijk is dat hier zoveel mogelijk migranten en migrantenorganisaties bij betrokken worden.

Anti-Diskriminatie-Instituut

De idee om zo'n instituut op te richten, is niet nieuw. In Nederland is men hierrond aan het werken, in Engeland bestaat het al jaren (Commission for Racial Equality). Zowel individuen als verenigingen moeten het recht hebben klacht in te dienen. Dit kan eventuele druk op het individu verlichten. Het instituut stelt de feiten dan duidelijk, treedt verzoenend op of speelt de zaak eventueel door naar gerechtelijke instanties.

De voordelen van zo'n systeem zijn talrijk: er kan een schikking getroffen worden zonder te kriminaliseren; er kan verzoening volgen; is de bewijslast onvoldoende, dan zijn er geen financiële gevolgen voor de aanklager; is dit wel het geval, dan staan alle feiten op een rijtje en dit biedt het slachtoffer waarborgen voor de behandeling van de zaak. Ook wordt de drempel om klacht in te dienen verlaagd.

De tweede taak van het instituut - het opsporen van structurele vormen van diskriminatie - kan slechts ten uitvoer gebracht indien hiervoor de nodige fondsen en deskundigen kunnen aange trokken worden. Een effectieve werking op dit vlak heeft het voordeel dat de diskriminatie bij de wortel kan aangepakt worden en dat men gelijke machtsmiddelen ontwikkelt (instituut versus instelling, structuur) om structurele vormen van rassendiskriminatie ongedaan te maken.

Pol Kongs

DOKUMENTATIE

In de mijn is iedereen zwart, werkgroep Mijnwerkersgeschiedenis, Epo, 1984, 151 blz. prijs 398 fr.

De Limburgse steenkoolmijnen staan bijna dagelijks in de aktualiteit: bedreigde werkgelegenheid, de economische discussie over het voortbestaan van de mijnen, wervelbedcentrales, ... Internationaal vormt de voortgezette mijnstaking in Groot-Brittannië één van de hoofdpunten van het nieuws.

De werkgroep Mijnwerkersgeschiedenis graaft in het verleden van deze sektor en heeft een uitzonderlijk boek samengesteld, waarin beroep werd gedaan op getuigenissen van mijnwerkers en mijnwerkersvrouwen van vreemde nationaliteit. Meer dan in welke beroepstak ook is de geschiedenis van de mijnsektor verbonden met de immigratie van Oost-europese en mediterrane arbeidskrachten. De relatief jonge mijnindustrie in Limburg had reeds voor de tweede wereldoorlog een aantal Oost-europese werknemers aangetrokken, maar zat pas na de oorlog met een aanzienlijk arbeidstekort dat in eerste instantie kon opgevuld worden met de verplichte tewerkstelling van Duitse krijgsgevangenen. In '47 echter moesten de zo'n 14.000 Duitsers vrijgelaten worden. Iedere buitenlander die in de na-oorlogse jaren België binnenkwam, werd in de mijnen tewerkgesteld. Uit de getuigenissen blijkt hoe deze mensen vaak door omstandigheden gedwongen werden voor dit bestaan te kiezen. De grote gevaren die aan dit beroep verbanden waren, maakten ook dat de Belgische industrie en regering steeds verder moesten gaan zoeken om arbeiders te vinden voor hun mijnontginning. Onder leiding van Van Acker trok de Belgische regering hele konvooien Italianen aan. Later ging men het zoeken in Spanje en Griekenland, nog later in Turkije en Marokko.

Tweeëntwintig portretten van mijnwerkers en hun vrouwen - Polen, Duitsers, Italianen, Grieken, Turken, Marokkanen, Spanjaarden - over het harde, ongezonde leven in de mijn, over hun relaties met de Belgen, over hun verwachtingen, hun familie, de manier waarop ze als werknemer behandeld werden en worden.

Dit rijk geïllustreerde boek is naar mijn weten een unicum in de literatuur over migratie. Het verdient dan ook alle aandacht. Eindelijk komen ook de migranten zelf aan het woord. De auteurs schrijven: 'we geven enkel hun mening weer, een bewuste keuze en onze bijdrage tot de geschiedenis van de 'kleine man' en vrouw in de Limburgse mijnstreek, onze bijdrage in de strijd tegen het opkomend racisme'. Bij de eindredactie werden de getuigenissen dan ook op een dergelijke manier weergegeven dat ze geen verdere commentaar behoeven.

De Werkgroep Mijnwerkersgeschiedenis is met dit boek niet aan zijn proefstuk toe. In '81 verscheen 'Mijnen - Limburgse koolputters spreken' over de beginperiode van de mijnindustrie in Limburg. Aansluitend hierbij werd in samenwerking met de Dienst Wetenschappen van de BRT het programma 'Koolputters in Limburg' gemaakt. De werkgroep stelde tevens een fototentoonstelling samen.

Verder houdt ze zich bezig met het begeleiden van mijnbezoeken. Daarbij hebben ze een speciaal programma ontwikkeld dat de bezoekende groepen in kontakt brengt met mensen, die het werken in de mijn uit ervaring kennen: migranten, oud-mijnwerkers, syndikaal afgevaardigden. Op die manier krijgt men op verschillende vlakken informatie (vroegere toestand, de huidige situatie, de belevingswereld van buitenlanders) vanuit een hoek die al te weinig aan het woord komt.

Op dit moment werkt de groep Mijnwerkersgeschiedenis aan een projekt rond de mijn van Zwartberg. Daarvoor zoekt ze alle mogelijke informatie (foto's, affiches, artikels, enz. uit de periode '65 - '66) en adressen van mijnwerkers en andere betrokkenen die hun getuigenissen over dit drama kwijtwillen.

Geïnteresseerden kunnen zich wenden tot: Werkgroep mijnwerkersgeschiedenis, Notelarenlaan 74 3500 Hasselt - tel. 011/27.44.48 of Burg. Coomansstraat 41 3560 Koersel - tel. 011/42.14.85

Op beide adressen kan ook het boek 'In de mijn is iedereen zwart' besteld worden, mocht u het niet vinden in de boekhandel.

WEEKLACHT AAN DE LENTE

Er wordt klaproos geroepen
Klaproos

Klaproos

Onbezorgde planten doven langzamerhand uit

De lente is nog ver

De klaproos verspreidt zich

In de zonnige dagen

De mossen in de bergen

Bloot

De kinderen naast mekaar

Zonder slips

Met blote voeten

rennend

In de hoop van de lente

uit 'Lied der Aarde'

Lied Der Aarde

TIGRIS - LIED DER AARDE - MEDENI FERHO

Medeni Ferho

Medeni Ferho, *Lied der Aarde*, Tigris, Brussel, 1984, 59 blz. prijs: 130 fr.

De v.z.w. Tigris stelt zich tot doel migrantenliteratuur in het Nederlands te vertalen en uit te geven. Met de gedichtenbundel 'Lied der Aarde' van de Koerdische schrijver Medeni Ferho, oorspronkelijk schrijvend in het Turks, is Tigris aan zijn eerste uitgave toe.

De dichter groeit in deze bundel, nauw verbonden met het land, de tastbare natuur, waar hij thuis is. Maar hij groeit naar de droefheid toe, naar de vreselijke ontdekking dat 'de eeuw in bloed geverfd is'. Doorheen de gedichten klinkt echter steeds een kreet van hoop, gaande van kinderlijke blijheid, 'dit lied is het verhaal van een toekomst vol geluk' tot 'een droge plant die zonder water is en verlangt naar de vrijheid!' Hoop op een betere en vrije wereld.

Anton Van Wilderode in zijn voorwoord: 'De stem van Medeni Ferho klinkt van heel ver,

maar ze is terdege herkenbaar omdat ze zonder opzettelijke nadruk of gezochte diepzinnigheid vertelt over alles wat de huid raakt en de ziel beroert. Ze is niet dreigend die stem, maar bedroefd - daarom kan ze niet anders dan met gewone woorden spreken, zonder de 'omweg' van beeldspraak of metafoor.'

Te bestellen: v.z.w. Tigris Warmoesstraat 18 1030 Brussel of V.O.CO.M. Poststraat 156 1030 Brussel - tel. 02/217.11.14.

H. Vermeulen, *Ethnische groepen en grenzen. Surinamers, Chinezen en Turken*. Het Wereldvenster, Weesp, 1984, 247 blz. prijs 495 fr.

In dit boek worden onderzoeken onder Surinamers, Chinezen en Turken verwerkt. Deze onderzoeken werden vanuit een gemeenschappelijk theoretisch kader opgezet en geanalyseerd.

In een eerste deel wordt het theoretisch kader uitgetekend: wat is ethnische identiteit en welke vorm krijgt die ethnische identiteit in een multi-kulturele samenleving? Welke kulturele, sociaal-ekonomische factoren spelen een rol bij de ontwikkeling van de kulturele ethniciteit? Hoe worden kulturele verschillen ervaren en gewaardeerd? Hoe ontstaan variaties in de ethnische identifikatie? Daarna volgen een drietal beschrijvende hoofdstukken om vervolgens op bovenstaande vragen terug te komen. Tenslotte worden naar het beleid toe een aantal verbanden zichtbaar gemaakt.

G. Mak en F. Schrameijer, *Migranten en Geestelijke Gezondheidszorg. Een literatuurstudie*, herziene druk, 1983, Utrecht, 225 blz. prijs: f. 22,5

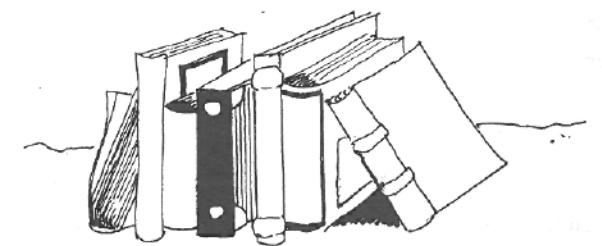
Tot stand gekomen in voorbereiding van een studiedag over Migranten en Geestelijke Gezondheidszorg, in samenwerking met het Buro Voorlichting Gezondheidszorg Buitenlanders, het Nederlands Centrum Geestelijke Gezondheidszorg en

met financiële ondersteuning van het psychisch centrum 'Het groot graffel'.

De literatuur over dit onderwerp vertoont grote hiaten. Zo valt het op dat er geen cijfermateriaal beschikbaar is en dat er met andere hulpverleningsmethoden blijkbaar nog maar nauwelijks gestart is, vermits er in de literatuur niets van terug te vinden is. Enig onderzoek op het vlak van de geestelijke gezondheidszorg is tot nu toe slechts uitgevoerd door de Averoëstichting en via overheidsinitiatief, waarbij moet opgemerkt dat bij deze laatste het wetenschappelijke karakter soms te wensen over laat, omdat ze binnen vrij korte termijn een informatieve probleemstelling dienden op te leveren. Waar wel een vloed van informatie over bestaat, zijn de terreinen waar de hulpverleners, de overheid, de autochtonen mee te kampen hebben: druggebruik, tweede generatie, ... maar die niet de grootste problemen van de migranten zijn. In België is er op dit vlak ongetwijfeld nog minder geschreven dan in Nederland.

Blijft natuurlijk de vraag of men niet volledig op het vlak van symptoombestrijding zit, maar de structurele achtergrond van problemen kan geen alibi zijn om aan geestelijke gezondheidszorg geen aandacht te besteden of geen nieuwe methodes te gaan ontwikkelen. In een 'verantwoording' wijst Geert Mak, redacteur bij de Groene Amsterdammer, er op dat de geestelijke gezondheidszorg door het signaleren van structurele problemen en door het geven van adviezen, migranten in staat kan stellen zich in onderdrukkende situaties weerbaarder op te stellen.

Te bestellen: Buro Voorlichting Gezondheidszorg Buitenlanders PB 100 3980 CC Bunnik tel. 03405/64844. Bestelnummer B - 7000.

G. Caarls, *Vreemdeling en recht*, uitg. Koninklijke Vermande, Nederland, 1984, 94 blz.

Dit boek is een hoofdstuk in de reeks *Recht voor de welzijnspraktijk*, waarin men een aantal konkrete juridische vragen wil beantwoorden. Dit themahoofdstuk beoogt aan niet-juristen een inzicht te verschaffen in het vreemdelingenrecht in Nederland. Het beperkt zich tot de wetgeving, die specifiek betrekking heeft op buitenlanders: de verblijfsreglementering (Vreemdelingenwet) en de Wet arbeid buitenlandse werknemers.

Het boek richt zich dus voornamelijk tot diegenen die in Nederland betrokken zijn bij de hulpverlening aan migranten. In België zal het voor studiedoeleinden gebruikt worden.

Dogan Ozguden, *Turkse immigratie en massa media* Info-Türk, Brussel, 1983, 58 blz.
prijs: 100 fr.

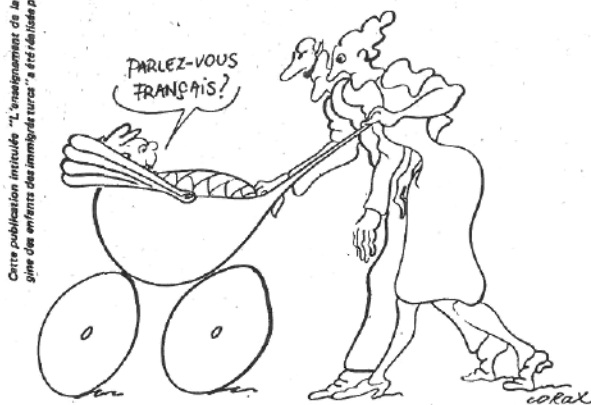
Hoe wordt de publieke opinie over Turkije en de immigratie gevormd? Welke zijn de communicatiemiddelen van de Turkse immigranten? Dit boekje geeft hier een antwoord op. Er wordt een overzicht gegeven van de massamedia die zich (uit het herkomstland) tot de migranten richten en van de massamedia, die binnen de Turkse immigratie georganiseerd zijn.

Hoewel onder de Turkse bevolking het analfabetisme hoog is, zijn de immigranten, konform bi-laterale akkoorden, vaak geselecteerd uit een geletterde bevolking. Reeds lang worden speciale Europese edities van Turkse dagbladen op de markt gebracht voor de naar schatting 2,5 miljoen immigranten. Bladen als *Hürriyet* en *Tercüman* worden massaal verkocht. De Turkse pers, gecontroleerd door een paar families, geeft op enkele uitzonderingen na, een gezagsgetrouw beeld van het nieuws. Dit heeft ondermeer te maken met het feit dat de meeste van het enorm aantal kranten in Turkije dankzij regeringssubsidies overeind blijven.

De Europese edities geven vooral nieuws met betrekking tot de immigranten en steunen konserveratieve strekkingen binnen de migratie. Uitgaven van Turkse migranten zelf hebben door hun beperkte middelen vrijwel geen kans te concurreren met de commerciële Turkse bladen. Enkel na de staatsgreep in Turkije in '80 is Demokrat Türkiye daar op bescheiden manier in geslaagd.

TURKIYELİ GÖÇMEN ÇOCUKLARININ
**TÜRK DİLİ VE
KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ**

INFO-TÜRK

Info-Türk, een organisatie opgericht door de progressisten uit Turkije, neemt zich voor langs publikaties en socio-kulturele activiteiten, de rechten van de Turkse immigranten in Europa te verdedigen.

Maandelijks wordt het *Info-Türk Bulletin* uitgegeven, waarin aandacht wordt besteed aan de situatie van de mensenrechten en sociale, politieke en economische informatie over Turkije wordt gegeven. Een jaarabonnement kost 500 fr.

Andere publikaties van Info-Türk zijn:
* Türk dili ve kültürü eğitimi (Onderwijs van de moedertaal en de cultuur van herkomst aan kinderen van Turkse migranten): Turkse brochure

Nederlandstalig:

- * *Eén jaar fascistische diktatuur in Turkije* (1981), 600 fr.
- * *Tweede jaar fascistische diktatuur in Turkije* (1982), 600 fr.
- * *Derde jaar fascistische diktatuur in Turkije* (1983), 600 fr.
- * *Militaristische 'demokratie' in Turkije* (1983), 100 fr.

Te bestellen: Info-Türk, 13/2 Square C.M.
Wiser 1040 Brussel. Tel. 02/230.34.72.

M. Rodinson, *De Arabieren*, Nabije-Oostenreeks, Het Wereldvenster, Weesp, 1984, 125 blz. (in '79 verschenen onder de oorspronkelijke titel 'Les arabes')
prijs: 495 fr.

"... Ik heb vaak gezien hoe ze ten onrechte werden geminacht en nog vaker dat ze niet werden begrepen. Dat heeft me ertoe gebracht te proberen hen te begrijpen en te doen begrijpen. Anders gezegd: ik heb de strijd aangeboden met de voor hen schadelijke mythen, die bij andere volken in omloop zijn. Maar begrip houdt geen gediensstigheid of slaafsheid in, noch totale liefde en verblinding en evenmin kwaadwilligheid en laster." (voorwoord blz. 10)

Op zoek naar de ethnische groep, die wij kennen onder de naam 'Arabieren', poogt Maxime Rodinson naar eigen zeggen een eerlijke objectiviteit aan de dag te leggen. En het is waarschijnlijk de grootste verdienste van de auteur dat hij in dit boek, los van emotionele indrukken en ideologische opstelling, een omvattend beeld kan schetsen van de Arabische wereld in een beperkt aantal bladzijden. Rodinson kan hierbij uitstekende referenties voorleggen: hij studeerde sociologie, etnografie en semitische talen, deed zijn legerdienst in Syrië en doceerde zeven jaar in Libanon. Van zijn hand verschenen eerder 'Mohammed' (vertaald in 1982) en 'Islam et capitalisme' en recenter 'La fascination de l'Islam'.

De arabische identiteit, het streven naar eenheid in de arabische wereld, is het achterliggende concept, dat aan het boek ten grondslag ligt. De politieke en economische ontwikkeling van de verschillende staten, of zij zich baseren op de Islam, het arabisch socialisme proberen te verwezenlijken of een nationalistische reflex vertonen, bepaalt factoren van eenheid of verscheidenheid. De vele interne spanningen in deze wereld zijn voor ons vaak moeilijk te volgen. Door fenomenen als immigratie komen we tevens steeds meer in contact met kulturele en godsdienstige elementen uit de arabische wereld. Dit boek kan daar alleszins een verrijkend element bij zijn.

BIB-KRANT
TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN DE P.L.O.B.

BIBLIOTHEEK
المكتبة العامة
BIBLIOTHEK
LIBRARY
BIBLIOTHEQUE
BIBLIOΘΗΚΗ
BIBLIOTECA
BIBLIOTECA
BIBLIOTEKA
BIBLIOTECA
KÜTÜPHANE

DERDE JAARGANG NR. 4 OKTOBER 1984

BIB - krant. Lektuurvoorziening voor migranten.
P.L.O.B., Leuven, tweemaandelijks tijdschrift,
abonnement 300 fr, los nummer 60 fr.

Een uitgave van de *Pluralistische Organisatie voor Bibliotheekgebruik*, waarin de stand van zaken in openbare bibliotheken wordt bekeken. Speciale aandacht gaat naar de gemeentelijke bibliotheek in Heusden, één van de voorlopers

op het vlak van lektuurvoorziening voor migranten.

Eén van de doelstellingen van de P.L.O.B. is de bibliotheekkollekties aangepaster en bereikbaar te maken, vooral voor informatie-achtergestelden, door actieve benadering van deze groepen. Om uitbreidingsactiviteiten naar migranten toe mogelijk te maken, zal in de toekomst aan deze informatie verder aandacht besteed worden.

Te bestellen: P.L.O.B. Tiensevest 148 3000 Leuven - tel. 016/22.89.33.

Solidariteitsagenda

Oxfam - wereldwinkels geeft reeds een zevental

jaar een solidariteitsagenda uit, ditmaal geïllustreerd met foto's van Vlaamse progressieve fotografen over het leven van migranten bij ons. In de agenda vindt men een lijst van 600 progressieve organisaties in Vlaanderen. De opbrengst van de verkoop wordt besteed aan humanitaire projecten van het Frente Polisario in de Westelijke Sahara.

De opbrengst van de verkoop wordt besteed aan humanitaire projecten van het Frente Polisario in de Westelijke Sahara.

De solidariteitsagenda kan in vier formaten besteld worden bij Oxfam-wereldwinkels v.z.w., St Jacobsmarkt 82 2000 Antwerpen (tel. 03/231.74.89) en kost naargelang het formaat 120 tot 360 fr.

Klachtenbank

In Antwerpen werd een klachtenbank opgericht om klachten over rassendiskriminatie te registreren, bekend te maken en er gericht mee om te gaan. Men wil klachten opvangen, eventueel bemiddelen tussen personen en anti-racistische acties ondersteunen.

In de sfeer van toenemende onverdraagzaamheid in ons land, blijkt dat de meeste klachten betrekking hebben op huisvesting.

Men kan kontakt opnemen met deze klachtenbank, die ondersteund wordt door tal van organisaties in het Antwerpse, via K.I.S., Breughelstraat 33 2018 Antwerpen - tel. 03/239.06.08 of via volgende telefoonnummers: COMA 03/232.33.44 en Den Bleek 03/233.05.67.

Musk

Musk is een projekt van Eddy Vereycken over kinderen van gastarbeiders. Het is een visueel spektakel dat werd opgezet in het kader van het Internationale Jaar van de Jeugd 1985.

De keuze viel op de Turkse en Marokkaanse jongeren en hun problemen, hun frustraties en onzekerheden, omdat ze zich als de meest markante migrantengroep aftekenen. Muziek en dans

krijgen een functie toebedeeld in dit theater, waar zowel Nederlands als Frans, Engels, Duits en Arabisch gesproken wordt.

Inlichtingen voor schoolvoorstellingen: Tentakel, Tolstraat 61 2000 Antwerpen - tel. 03/237.81.66.

Jeugdbewegingen, jeugthuizen of jeugdclubs komen in aanmerking voor belangrijke financiële tussenkomsten bij organisatie van een voorstelling. Aanvragen: Bestuur voor Jeugdvorming, Parochiaanstraat 15 1000 Brussel - tel. 02/513.74.65.

Vrijwilligsters

Voor het opzetten en ondersteunen van de plaatselijke migrantenvrouwenwerkingen zoekt het P.O.G. uit Limburg vrijwilligsters.

Wekelijks worden er op verschillende plaatsen in Limburg activiteiten georganiseerd: alfabetisatie, Nederlandse taallessen, naai- of borduurkursus, gesprekken over opvoeding, gezondheid, Dit geeft de migrantenvrouwen de mogelijkheid zich verder te ontwikkelen en de geslotenheid van de Belgische samenleving te doorbreken.

Om deze activiteiten continuïteit te geven, worden nog lesgeefsters en begeleidsters gezocht.